

המשך מעמוד 43

הכל הביטו ברכ העטוף בטלית, העומד חיוור אל מול ארון הקודש. ידיו הצמוקות היו נשואות לשמים, והוא פתח וקרא בלהט ובצער: "מספיק, סבלנו מספיק, די והותר. רבנו של עולם! רחם על בניך אהוביך!" — התחנן, לאחר מכן פנה אל הקהל ואמר: "חזרו כולכם לבתיכם, הן ערב חג הסוכות עתה. הישארו כולכם ותחוגו את הסוכות בבתיכם. הישועה קרובה לבוא! חייב לבוא סוף לשפיכות הדמים הזה!"

בלב רועד התפזרו היהודים לבתיהם, מצפים לבאות. הם התארגנו לשהיה משותפת בקבוצות של ארבע-חמש משפחות. בתים רבים התרוקנו והרחובות שממו. פה ושם נראו חיילי הבולשביקים רצים כאחוזי תזוזה, ואז החלו להישמע קולות ירי מתקרבים מחוץ לעיר. אנשים התחבאו בחורים פנימיים, מאזינים בחדרה לקרבות המתחוללים סמוך לעיר. לפתע נרעדו הבתים — הבולשביקים עזבו כשהם יורים בלי אבחנה. כל אותה העת ישב הגאון רבי אהרן כהן שקוע בספריו. לאחר שנשמע קול הנפץ האדיר התרומם הרב ממקומו ופנה אל דלת הבית כשהוא אווזו בידו פיסת לחם. סובביו נרעדו, הם הבינו מה הוא מתכנן....

סמוך לבית עמדה סוכה ישנה, והרב רצה ללכת לאכול בה — — לא עזרו טענותיהם ובקשותיהם של המקורבים. הרב פתח את דלת הבית ועבר את החצר ברוע, בדרכו אל הסוכה. המקורבים השקיפו עליו דרך הסדקים שבבית, וראו אותו יושב מומזר ומזמר זמירות בעימות, ואוכל את פיסת הלחם לשם מצוה.

בינתיים פרצו הכוחות הבולשביקים לעיירה. הם רצו בקולות פרועים ברחובות, ברקע נשמעו זעקות לעזרה ובכיות מכל עבר. פחד נורא השתרר, ולפתע נשמע קול מרוצת סוסים המתקרבים לביתו של הרב... כל הנוכחים רעדו לגורלו של הרב, היושב לו ברוגע בסוכה, כאשר הורוצחים הולכים ומתקרבים.

"נהרוג את כל היהודים" — נשמעו התרועות. "ואולי יש להם נשק?" — היסט אחד מהם. "תראו, יהודי בודד יושב כאן לבד..." צחקו הפורעים בפראות. אחד מהם שלף רובה וכבר התכונן לירות — — אך ראו זה פלא, יד איתנה אחזה בו ומנעה אותו מלירות! היה זה המפקד איוואן, שהטיל חיתתו על כולם. "חכה רגע" — אמר.

החיילים ירדו מהסוסים וניגשו אל הרב היושב בסוכה. המומים היו מתעצתו של יהודי לשבת בחורן, חשוף לסכנה, ולהתפלל ללא מורא.

הרב המשיך בתפילתו כאילו דבר לא ארע. ואז התרחש הבלתי יאמן — איוואן המפקד פנה אל הרב והחל לדבר עמו בעדינות. "האם אנשי יכולים להתאכסן בביתך?" שאל. הרב קם ממקומו והוביל את החיילים אל ביתו. שם בפנים ישבו האנשים ורעדו מפחד. איוואן פקד על חבריו בתקיפות: "תעברו בכל הרחובות ותזהירו את החיילים — שלא לנגוע ביהודי העיר לרעה! אם יקרה משהו — האשמים ישלמו ביוקר!" הזהיר.

המסתתרים לא האמינו למשמע אוניהם. איך ומדוע התחלף לבו של המפקד לטובה, והוא החליט לצאת להגנת היהודים?

החיילים יצאו למלא את הפקודה, ובינתיים נכנסו הרב עם איוואן לחדר נפרד. לגדול תמיהתם, שמעו האנשים מבחוץ את קולו של איוואן, הבוכה כמו ילד קטן ומתוודה באוזניו של הרב...

לאחר מכן התברר — איוואן נולד יהודי. הוריו נפטרו כשהיה ילד רך, הוא גדל בין הגויים ושנא את אחיו היהודים, שלא באו לעזרתו בעת צרתו, כשהיה נער צעיר רעב ללחם. הוא נשבע לנקום בהם. במלחמה הצטרף לצבא הבולשביקים, ובזכות כישוריו הצבאיים עלה מדרגה לדרגה עד שהגיע להיות המפקד.

"ירב קדוש" — רעד קולו מבכי — "אם לא אתם, אם לא הסוכה שישבתם בה — מי יודע כמה דם יהודי חף מפשע היה נשפך. בזכות הסוכה ובזכותכם — ניצלה כל העיירה. רבי... האם עוד יש לי סיכוי לתקון? תתפללו עלי, תבקשו רחמים על נשמת החוטאת..."

המאזינים מבחוץ היו נרגשים ומלאי הודיה לה. הם הרגישו את ישועתו בחוש. הרב שוחח עם איוואן, הדרך אותו שיחדל מפשעיו וישתדל לעשות אך טוב ליהודים, עד שיזכה לשוב לדרך האמת. כך יתכפר לו.

למחרת עזבו הבולשביקים את העיירה, בלא שנגעו לרעה באף יהודי. בערב הגיע הצבא הפולני והעמיד שמירה ושליטה בכל האזור.

ש"ק פר' תצוה — כי תשא; ח' — י"ד באדר א' תשע"ד

יום החדש	יום השבוע	אדר א' תשע"ד	עלות השחר	זמן ציצית ותפילין	הנץ החמה	סו"ס קרי"ש להתניא והגרי"א	סו"ס קרי"ש להתניא והגרי"א	סו"ס תפילה להתניא והגרי"א	סו"ס תפילה להתניא והגרי"א	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	מנחה קטנה	פלג המנחה	שקיעת החמה	דף היומי בבלי סוכה	דף היומי ירושלמי סנהדרין ע"י
ח	שבת	תצוה	4:56	5:38	6:23	8:24	9:07	9:34	10:03	11:53	12:24	3:07	4:16	5:24	ה	נב
ט	א		4:55	5:37	6:22	8:24	9:07	9:34	10:02	11:53	12:24	3:07	4:16	5:25	ו	נג
י	ב		4:54	5:37	6:21	8:24	9:07	9:33	10:02	11:53	12:24	3:08	4:17	5:26	ז	נד
יא	ג		4:54	5:36	6:21	8:23	9:06	9:33	10:02	11:53	12:24	3:08	4:18	5:26	ח	נה
יב	ד		4:53	5:35	6:20	8:23	9:06	9:33	10:01	11:53	12:24	3:09	4:18	5:27	ט	נו
יג	ה		4:52	5:34	6:19	8:23	9:05	9:33	10:01	11:53	12:24	3:09	4:19	5:28	י	נז
יד	ו	פורים קטן	4:51	5:33	6:18	8:22	9:05	9:32	10:01	11:53	12:24	3:10	4:20	5:29	יא	א

סוף זמן קידוש לבנה: לש"ק פר' כי תשא, ט"ו באדר א', שעה 8:41 (מתוך לוח דבר יום ביומו)

אומן

גם העיר אומן עברה טלטלות בימי המלחמה. חילופי שלטונות, פרעות ופוגרומים הותירו בה את רישומם, אך לפלא הוא שהקלוז של חסידי ברסלב נותר על תילו. ניצני מסירות הנפש שזרעו בו בעת הקמתו, הוסיפו להזרים בו חיות. הם לא איפשרו לחרב המשחית שתונף על הבית הגדול. ואילו ציונו של הרבי — הרה"ק רבי נחמן מברסלב, הוסיף להיות אבן שואבת גם בשנים ההן. הנה סיפורו של יהודי שפעל ישועה בזמן המלחמה, על קברו של הרה"ק רבי נחמן:

בתקופת המלחמה התגורר בחרקוב יהודי בשם ר' חיים פוקס. המהפכה הקומוניסטית שפקדה את רוסיה רוסשה רבים מעשרי העיר, עלילות נטפלו עליהם, רבים נשלחו לסיביר או למוות.

עד עלות הקומוניסטים ניהל ר' חיים עסק נכבד. כאשר הם תפסו את השלטון טפלו על ר' חיים אשמה שעונשה עלול היה להיות מוות. ר' חיים שכר את שירותיו של עורך דין, בניסיון להינצל מן העונש תמורת כסף. לצער, נודע לו כי המשפט יתנהל ב... ראש השנה. הוא ייאלץ לשהות בבית המשפט, בלא כל תירוצים שהם.

בית המדרש של חסידות ברסלב באומן

זה היה כרעם ביום חורף קשה. העורך דין שיפעל הארכין ה'הול' משפט בכמה ימים, לא בכזה יום קדוש, אבל הוא עומד בשלו שזה לא בא בחשבון זה התאריך.

ר' חיים שביר מאוד. בראש השנה לחלל יום טוב, ולא לנסוע לאומן עם כולם... מצד שני זו שאלה של חיים ומוות... בינתיים התקרב ר'ה והוא לא ידע מה לעשות עד ששאל את העו"ד: אני חייב לנסוע למקום רחוק ולא אהיה כאן, מה יהיה? אז העו"ד פותח עיניים: מה יותר חשוב לך מהחיים? באותו רגע חשב ר' חיים, אם חיי יקרים לו — אין דרך אחרת, רק לנסוע לאומן לראש השנה כדברי רבי נחמן "אין דבר גדול מזה". הוא החליט לנסוע, ושם יוכרע משפטו ולא בחרקוב, כשמליץ היושר הוא הרבי ולא העו"ד.

ר'ה באומן. אנשים התקבצו, ביניהם ר' נחמן טולטשינר, שמספר לחברים על מצבו של ר' חיים ומעורר לעורר עליו רחמים ולחזקו על הציון שייצא לחופשי זכאי. ואז מגיע ר' חיים בעצמו למולם. הוא מספר מה קורה אתו ולב כולם נשבר. הוא ניגש לציון ופורץ בבכי רב אל ה', שירחם עליו. בראש השנה הוא היה בביהמ"ד של רבי נחמן, לא הרחק מהציון, תפלותיו בהתעוררות. מיד אחרי — הוא ממנה לנסוע בדאגה לחרקוב ודבר ראשון לעו"ד... מה נשמע...

העו"ד מביט בו בעיניים חודרות ואומר: אני בעצמי לא ידע מה קרה. אתמול, בראש השנה, היה צריך להיות משפט, אז התובע פתאום נהיה חולה ולא בא, ודחו את המשפט לכמה חודשים. ר' חיים בוכה משמחה, "בת דינא בטל דינא", אם נדחה — זה כבר בטל, הוא מלא תקוה. ובינתיים, נמצא התובע נאשם בכל מיני עבירות, ופיטורו ממשרתו, והחדש היה אדם יותר טוב. בהגיע המשפט — ר' חיים זוכה.

האדמו"ר ה"נוקא" מסטולין זי"ע

בעיר סטולין התגורר בחור צעיר, שלא היתה לו שייכות עם חצר הקודש ועם הרבי. באחד הימים של ראשית המלחמה יצא הבחור לרחוב של עיר, והנה הוא מבחין במודעות הקוראות לילדי שנים מסוימות, להתייצב בלשכת הגיוס משם יועברו אל החזית.

"הדברים נוגעים גם אלי" — הבין הבחור ולבו החסיר פעימה. לא היתה אפשרות להתחמק; השתמטות ברוסיה — פירושה עונש מוות או הגליה לסיביר.

כששמעה האם על הגזירה, נשבר לבה על בנה מחמד עיניה שילך להסתכן בשדה הקרב. גם התחמקות מהצו לא באה בחשבון, על כן אמרה: "לך אל הרבי היושב כאן בסטולין, ה' יעזור שתיושע אצלו".

שמע הבחור לקול אמו והתייצב אל מול הרבי. "מה הבטיחה?" שאל הצדיק. הבחור סיפר על גזירת הגיוס המוטלת עליו. הרבי הסתכל על הקוויטל ונענה: "אליך זה לא קשור". "מה פרוש?" תמה הבחור — "הרי לפי הכתוב במודעות, אני מחייב הגיוס!"

"אמרנו כבר, הדבר לא נוגע אליך" — שב הרבי ואמר. הבחור יצא מבולבל מן הקדוש. אולי לא הבין אותו הרבי... אבל כשאמו שמעה את דברי הרבי, אמרה לו מיד: "כבר נושעת!"

כל צעירי סטולין והסביבה שלא רצו להתגייס, נמלטו מבתיהם והתגוללו בשדות וביערות, בתקוה שלא יפלו בידי השלטונות. ביניהם היה גם הבחור הנ"ל. הצעירים היו נתונים לרחמי וחסדי אנשים, שהסכימו לארחם ליום אחד — כי מי שנתפס מארח או מסייע למשתמט — עונש בעונש חמור. לכן נדדו הבחורים מדי יום, עברו ממקום למקום בגלות קשה ומפרכת.

בערב שבת הגיעה קבוצת הבחורים לעיירה שרוב תושביה היו גויים. בבית הכנסת היחיד התאספו יהודי המקום להתפלל, יחד עם חמישה-עשר הבחורים. אלה העזו להתגנב לתפילה בליל-שבת, ולאחר מכן הזמינו בעלי הבתים את הבחורים להתארח אצלם בסעודת השבת. כל תושב לקח לביתו בחור אחד.

אל הבחור המוכר ניגש יהודי מבוגר והזמין אותו להתארח בביתו. הוא התלווה אליו, עד אשר הגיעו לצריף שן ורעו. על שולחן פשוט היתה פרושה מפה לבנה, מגורת גז האירה את החדר הדל, אך הקדושה שורה בכל פינה. בעל הבית הזקן התכונן לאמירת הקידוש, אך לפתע נקרעה הדלת מפני רוח שאינה מצויה. הרוח סערה פנימה וגורת הגז ככתה...

חושך השתרר. חושך סמיך ועבות. "אני מתנצל" — אמר המארח במבוכה — "איני אשם... קרה כאן משהו לא רגיל, זה לא קורה בדרך כלל! אבל בוא נקבל זאת באהבה ונאכל למרות החשכה" — הוא ניסה לעודד את אורחו.

הסעודה נמשכה כאשר הבחור חש במדרקת צער וכאב. הוא נזכר בלילות השבת המאירים בבית החם, והנה הוא יושב כאן בנכר, בבית חשוך, בעמקי הגלות...

לפתע נשמע קול רעש גדול. המולת צעדים, נקישות מגפי חיילים הקורעת את דממת הלילה. זעקות הבחורים הסופגים מכות מן החיילים, וגם בעלי הבתים נעצרים וזועקים... פחד מוות אפף את הבחור ואת מארחו. עוד מעט יגיע תורם, הרשעים הולכים ומתקרבים... אין להם לאן לברוח. רק הקב"ה יכול להצילם.

והנה נשמע קולו של מפקד החיילים: "אין לכם כאן מה לחפש, חיילים! זה ברור שאף נפש חיה אינה שווה בצריף הנטוש הזה. הכל חשוך כאן, חבל לבזבז את הזמן שלכם. נא להמשיך ולא לעצור!" הקבוצה כולה עוברת, הקולות הולכים ונחלשים והכל נרגע. למחרת הלכו השניים לבית הכנסת, שם התברר להם שהם היחידים שניצלו. כי אכן, כך אמר הרבי לבחור: "אליך זה לא קשור".

בתום המלחמה שב הבחור לביתו, הוא נישא ונסע לאמריקה, והיה מסייע ותומך באחי היהודים ובמוסדות תורה, כשהוא חש כי הינו חייב לרבי הקדוש מסטולין את חייו.